

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੇਵਾ ਸਿੱਖ ਚਾਵਲਾ ਸਰਪਰਸਤ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸੁਖੀਜਾ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ, ਰਕੇਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ ਹਟੀ ਗੇਰਾ, ਦਿਨੇਸ਼ ਮੁਖਿਜਾ, ਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਲ ਕੁਮਾਰ, ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਹਿਲਾ ਯੋਗ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਸਰੋਜ ਗੁਪਤਾ, ਗੁਡ ਮਨ ਚੰਦਾ, ਚੰਚਲ ਖੰਨਾ, ਮਧੂ ਗਰਗ, ਮਮਤਾ ਅਰੋੜਾ, ਕਮਲ ਚੋਪੜਾ, ਜੋਤੀ ਗੇਰਾ, ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਗੇਰਾ, ਊਸ਼ਾ ਚਾਵਲਾ, ਮੰਜੂ ਸਖੀਜਾ, ਕੁਸਮ ਗਖੜ, ਰੋਜੀ ਕਕੜ, ਰੀਤੂ ਗੇਰਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਗੇਰਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਥ ਸਾਡਾ ਨਾ ਨਿਭਾਇਆ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅੰਦਰ,
ਜ਼ਿਕਰ ਫਿਰ ਛੇੜੀਏ ਕਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਹੁਣ
ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਅੰਦਰ।
ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਵੇ ਖਾਈ ਹਰ ਕੋਈ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ,
ਕੋਈ ਕੀ ਜਾਣੇ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਐ ਕੀ ਗੋਲੀਆਂ ਅੰਦਰ।
ਪਤਾ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿੰਨੀ ਧੁੱਪ ਹੈ ਬਾਹਰ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਜੇ ਬੈਠੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ।
ਅਜਾਈਂ ਪਾਣੀ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਨਾ ਮੁੱਲ ਜਾਣਦੇ ਇਸ ਦਾ,
ਇਦ੍ਰਾ ਮੁੱਲ ਜਾਣਦੇ ਜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਅੰਦਰ।
ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਜੇ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰਿਉ ਮੁੜ ਨਾ,
ਕਿਤੇ ਮਰ ਹੀ ਨਾ ਜਾਇਉ ਦੇਸਤੋ, ਪਛਤਾਵਿਆਂ ਅੰਦਰ।
ਮਨੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਈਆਂ ਨੇ ਹਰਿਕ
ਪਾਸੇ,
ਬਲੇ ਨੇ ਦੀਵੇ ਹਿੰਮਤ ਦੇ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਅੰਦਰ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਰਹਿਮਤਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰਸੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
'ਮਾਨਾ',
ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਥਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਅੰਦਰ।

‘ਭਈਏ ਭਜਾਉ,’ ਮੋਰਚਾ ਤੇ ਮਰੀਆਂ ਜਮੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ?

ਬੁਲਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਈਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਫੜਿਆ....., ਟੈਂਕੀ ਫੁੱਲ ਕਰਵਾਈ....., ਕੰਮ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਨੌਕਰ ਭਈਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਸਮਝਾਏ....., ਸ਼ਾਮੀ ਲੇਟ ਆਉਣ ਦਾ ਦੱਸ ਕੇ ਓਵਰ ਟਾਈਮ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਤੇ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤੇ....., ਫਿਰ ਮਾਰ ਕੇ ਗੇਅਰ ਸਿੱਧਾ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ ‘ਭਈਏ ਭਜਾਉ,’ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ। ਪਹੁੰਚਣਸਾਰ ਸਟੇਜ-ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੜਕਵਾਂ ਨੋਟ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ “ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਕਾਹਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਪਾਂ ਨੂੰ..... , ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਸਮਾਂ ਐਨ੍ਹ ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਹੇ ਦੇਣਾ....., ਜਦੋਂ ਲਾਈਵ ਟੈਲੀਕਾਸਟ ਪੂਰਾ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ , ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਆਇਆਂ ਅੱਜ, ਵੇਖਿਉ ਪੁਰਾਣੇ ਖੱਦਰ ਵਾਂਗੂੰ ‘ਧੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣੇ ਅੱਜ ਮਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਵਾਲੇ....., ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਅਹਿਮ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪੇ-ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠੇ ਨੇ।”

ਨੀਮ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਝੀਲਾਂ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਹਿਰ-ਜੈਸਪਰ (ਕਨਾਡਾ)

ਜੈਸਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਕਨਾਡਾ (ਅਲਬਰਟਾ ਰਾਜ) ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਨੀਮ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਵੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਖਿਡਾਉਂਟਿਆ ਵਾਂਗੂੰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਰਤ ਬਿੰਬ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਮੇਹਿਤ ਖਿੱਚ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੁੰਦਰ ਸਥਾਨ ਸਥਿਤੀਬੇਧ ਜਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਆਣੀ ਮਿੱਟੀ ‘ਚੋਂ ਰਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਖੋਜਮਈ ਲੁਭਾਉਣੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਜੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਤਰਮਨ ਨੂੰ ਉਧੋਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਲਬੱਤਾ ਮਾਨਸ ਪਟਲ ਉਪਰ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਚਿੰਤਨ ਹੇਤੂ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਲੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਸੰਵੇਦਨ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਰੁੱਖ-ਪੌਦੇ ਅਨੇਕ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਫ਼ੇਦ ਤਨੇ, ਸਫ਼ੇਦ ਟਹਿਣੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰੇ ਪਤਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਰੁੱਖ ਇਕ ਜਾਦੂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਵਿਚ ਪਿਰੇਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕ ਨਹੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਦੂਰ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਨੇੜੇ ਸੁੰਦਰ ਝੀਲਾਂ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਰੰਗੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਿਬਾਸ ਵਿਚ ਆਕਰਸ਼ਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੇ। ਇਕ ਝੀਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ- ਡੁੱਲ੍ਹਾ ਵਿਹੜਾ ਹੈ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ। ਇੱਥੇ ਕਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵੀ ਕਰਨ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਅਨੂਕੂਲ ਬਣਾ ਕੇ ਉਤਸਵ ਰਚਨ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹਨ। ਇਕ ਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਾਦੀ ਵਿਚ 20 ਤੋਂ 40 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਜਜ਼ਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਖ਼ਾਣ-ਪੀਣ ਲਈ ਪੈਕਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਬੱਸਾਂ, ਟੈਕਸੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਕੱਚੀ ਰਸਦ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਮਾਨ ਨਾਲ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ-ਕੁਝ ਲਕ ਟਰਾਲਾ ਹਾਊਸ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਟਰਾਲਾ ਇਕ ਵੈਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਟਰਾਲੇ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਟੋਚਨ ਪਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਲੁਤਫ਼-ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਝਾਂਜਰਾਂ ਵਾਂਗ ਪਿਘਲਦੀ ਬਰਫ਼ ਸੌਮੇਹਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੌਸਮ ਠੰਢਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਨਜ਼ਾਰੇ ਵਾਲਾ ਪਰ ਬਰਫ਼ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇੱਥੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਅਲੋਕਿਕ ਅਤੇ ਲੌਕਿਕ ਨਜ਼ਾਰਾ ਭੌਤਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁੱਖਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੋਂ ਬੱਦਲ ਆਏ ਕਦੋਂ ਚਲੇ ਗਏ, ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ। ਧਰਤੀ-ਅਸਮਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਅੱਖ ਮਚੋਲੀ ਖੇਡਦੇ ਬੱਦਲ ਸੁਖਦ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮਗਰਸਪਰਸ਼ੀ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੈਸਪਰ 1813 ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਇਆ। ਜੈਸਪਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ 1907 ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਇਆ ਜੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਦਰਜ਼ਾ ਲੈ ਚੁਕਾ ਹੈ। 1931 ਵਿਚ ਜੈਸਪਰ ਐਡਮਿੰਟਨ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਚੁਕਾ ਸੀ। 1940 ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਆਈਸ ਫੀਲਡ ਪਾਰਕ ਵੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ ਲੂਈਸ (ਝੀਲ) ਅਤੇ ਜੈਸਪਰ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਜੈਸਪਰ, ਅਤਥਾਸਾ ਰਿਵਰ ਘਾਟੀ ਨਾਲ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪਿਰਾਮਿਡ ਜਿਹੀਆਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਪਹਾੜੀਆਂ ਹਨ। ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਅਦਭੁਤ ਸੰਗਮ। ਜੈਸਪਰ ਵਿਖੇ ਪਿਰਾਮਿਡ ਲੋਕ, ਪੈਟਰੀਸੀਆ ਲੋਕ, ਐਨਟ ਲੋਕ, ਏਡਿਸ ਲੋਕ, ਬਿਓਵਰਟ ਲੋਕ, ਮਲਗੀਨ ਲੋਕ, ਮੈਡੀਸਨਸ ਲੋਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਘੂ ਝੀਲਾਂ ਇਸ ਸਥਾਨਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਰ ਸਥਾਨ ਵੇਖਣਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਲ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਯਾਤਰੀ ਹਰ ਸਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਹਿਰ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ‘ਕਥਾਬਾਸਕਾ ਵੈਲੀ’ ਵਿਚ ਇਕ ਪਠਾਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਯਾਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਹੀ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰਲ ਸ਼ੈਲੀ ਸਥਾਨ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਹਾੜੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ 1996 ਵਿਚ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀਏ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਥੋਂ ਦਾ ਆਜਾਇਬ ਘਰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਮਨਮੋਹਣੇ, ਸੁੰਦਰ ਪਾਰਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਜੰਨਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਰਕ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ, ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਸੂਈ ਵਿਚ ਪਿਰੇ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਲਾਜਵਾਬ ਹੋ ਜੈਪਸਰ। ਕਨੇਡਾ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਘੁੰਢ ਹੈ ਜੈਸਪਰ। ਜਿਸਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਦਾ ਆਵਿਸ਼ਕਾਰ ਛੁਪਿਆ ਹੈ।

“ਜੈ ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ”

ਜੈ ਕਿਤਾਬ
ਜੈ ਪੁਸਤਕ
ਜੈ ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ।
ਝਗੜਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਰੁਕੋ
ਕਹਿੰਦੇ ਵਿਚਾਰ ਚ ਹੁੰਦਾ ਸੁੱਖ
ਆਖਣ ਕਾਹਲ ਦੇਵੇ ਦੁੱਖ
ਫਿਰ ਸੋਚ ਇੱਕ ਵਾਰ,
ਫਿਰ ਕਰ ਵਿਚਾਰ,
ਠਰੰਮਾ ਟਾਲੂ ਉਲਾਮਾਂ
ਯਾਰ ਅਕਲ ਨੂੰ ਹੱਥ ਮਾਰ
ਜੈ ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ।

ਜੈ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ
ਜੈ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ, ਜੈ ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ
ਕਿਤਾਬ ਤੇਰੀ ਸੱਚੀ ਦੇਸਤ ਯਾਰ
ਜੈ ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ।

ਸੁਣੋ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਹੱਲ ਤੱਕ
ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਚੋਂ
ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਉਪਜਦੀ
ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਾਰਾ ਦਾਰੋਮਦਾਰ।
ਜੈ ਕਿਤਾਬ, ਜੈ ਪੁਸਤਕ
ਜੈ ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ।

ਜੈ ਕਿਤਾਬ,ਜੈ ਪੁਸਤਕ
ਜੈ ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ।
ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਸੱਚੀ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸਟੀ।
ਜੈ ਵਿਚਾਰ ,ਜੈ ਚਿੰਤਨ ,ਜੈ ਕਿਰਦਾਰ

ਜੈ ਆਲੋਚਨਾ ,ਜੈ ਸਿੱਖਿਆ ਸਰੋਕਾਰ
ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਚੱਲੇ ਖੇਤੀਂ ਲਾਣੇ ਦਾ ,ਝਿੰਜੀਂ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਨੂੰਹ ਨੇ ਚੱਕੀ ਕਾਰ,ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਖੇਤ ਪਹੁੰਚਾਵੇ
ਸਰਦਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਵੀ।

ਹੈ ਖੇਤਾਂ ਚ ਖਿਲਾਰਦਾ ਵਾਂਗ ਵਿਸਾਰ ਮਾਇਆ।
ਭੁੱਲ ਕੇ ਸਭ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਲੂ ਬੀਜਤੇ।

ਜੈ ਕਿਸਾਨ ,ਜੈ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਜੈ ਖੋਜ ਸਥਾਨ
ਜੈ ਕਿਤਾਬ,ਜੈ ਪੁਸਤਕ,, ਜੈ ਖੇਤੀ ਸਾਇੰਸਦਾਨ
ਜੈ ਜੀਵਨ, ਜੈ ਮਾਧਿਅਮ ਸੰਚਾਰ
ਜੈ ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ।
ਕੁੜ, ਕਪਟ, ਹੰਕਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤਿੰਨੇ
ਕਰ ਦਿਓ ਇਹਨਾਂ ਫਾਰਗ, ਮਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਿੰਨੇ।

ਬਹਿਸ ਨਾ ਕਰੋ, ਲੋਭ ਮੋਹ ਰੰਗ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਨੇ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣੋ, ਜੇ ਗੁੱਸੇ ਚ ਕਹੇ ਸੀ।

ਸੱਚੀਂ,ਤੁਹਾਡੇ ਆਚਰਣ ਦਾ ਬਿੰਬ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨੇ
ਜੈਸੇ ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਰੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਤੈਸਾ ਹੀ ਬਣਾਤਾ ਸੀ।
ਲੱਗਦਾ ਸਭ ਬੇਕਾਰ ਗਿਆ ਪੜ੍ਹਿਆ ਪੋਚਿਆ
ਇਸ ਕਿਹੜੇ ਖਾਤੇ ਪਾਈਏ ਆਕਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ।

ਜੈ ਕਿਤਾਬ,ਜੈ ਪੁਸਤਕ,
ਜੈ ਜਵਾਨ,ਜੈ ਕਿਸਾਨ
ਜੈ ਕਿਸਾਨ, ਜੈ ਮਜ਼ਦੂਰ
ਜੈ ਖੋਜ, ਜੈ ਜੈ ਵਿਚਾਰ
ਜੈ ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ।

ਚਾਬੀ ਵਾਲਾ ਜੋਕਰ*

ਪਾਪੇ ਨਾਲ ਮੈ ਗਿਆ ਸੀ ਮੇਲੇ।
ਜੋਕਰ ਇੱਕ ਬੈਠਾ ਵਿੱਚ ਠੇਲੇ।

ਜਦ ਭਾਈ ਸੀ ਚਾਬੀ ਲਾਉਂਦਾ।
ਨਾਲੇ ਜੋਕਰ ਢੋਲ ਵਜਾਉਂਦਾ।

ਮੁੱਛਾਂ ਕੁੰਢੀਆਂ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਟੋਪੀ।
ਗੋਗੜ ਉਹਦੀ ਵਾਹਵਾ ਮੋਟੀ।

ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਉਸ ਦਾ ਠੇਲਾ ਭੱਜੇ।
ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਢੋਲ ਵੀ ਵੱਜੇ।

ਮੈ ਕਿਹਾ ਪਾਪਾ ਏਹੇ ਜੋਕਰ ਲੈਣਾ।
ਹੋਰ ਖੇਡ ਨੂੰ ਮੈ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ।

ਝੱਗਾ ਖਿੱਚ ਪਾਪੇ ਨੂੰ ਰੋਕਾਂ।
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦ ਮਿਲਣਾ ਮੌਕਾ।

ਜੋਕਰ ਠੇਲਾ ਲੱਗੇ ਵਧੀਆ।
ਮੈ ਪਾਪੇ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਕਜ਼ੀਆ।

ਮਹਿੰਗੇ ਮੁੱਲ ਲਿਆ ਖਿਡੋਣਾ।
ਵੇਖੀ ਜਾਵਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੋਹਣਾ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਵੇ।
‘ਪੱਤੇ’ ਚਾਅ ‘ਚ ਨਾ ਬੱਲਬ ਬੁਝਾਵੇ।

ਦੁਖੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਬਾਰੂਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਕਪਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਸਭ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੇ ਬਲਜੀਤ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕਿਉਂ ਬਈ, ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ? ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਰੌਲਾ ਕਿਉਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹੋ?” “ਸਰ, ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਸਾਡਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?” “ਕੀ ਮਤਲਬ?” “ਸਰ, ਏਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਰਹੀ। ਏਸੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨੇ।” “ਤੇ ਤੂੰ ਕੀ ਸੋਚਿਐ?” “ਸਰ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਪਰ...” “ਪਰ ਕੀ...?” “ਸਰ, ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੋਹ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਇਹ ਧੰਦਾ ਵੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ...।” “ਤੇ ਤੂੰ ਮਨੋਜ਼। ਤੇਰਾ ਕੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ?” “ਸਰ, ਮੇਰੇ ਡੈਂਡੀ ਦਾ ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਾਗ ਸੀ, ਉਸ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਪਰ ਹੁਣੇ ਆਏ ਹੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰਾ ਬਾਗ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।” “ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਦਦ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾ!” “ਕਿੱਥੇ ਸਰ! ਇਹ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਨਾਲੇ ਅਜੇ ਤਾਂ ਐਲਾਨ ਹੀ ਹੈ, ਕੀ ਪਤਾ ਕਦੋਂ ਉਹ ਪੈਸੇ ਪਹੁੰਚਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੇ, ਪਹੁੰਚ ਵਾਲੇ ਲੈ ਜਾਣਗੇ।” ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਦੋਂ ਪੀਰੀਅਡ ਬੀਤ ਗਿਆ, ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਿਆ। ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਉਦਾਸ ਮਨ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਲਈ ਚੱਲ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਹਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸੀ। ਕੱਚੀ ਨੌਕਰੀ ਸੀ, ਕੀ ਪਤਾ ਕਦੋਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਜਾਏ!

